

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Aan de President van de Algemene Rekenkamer
De heer drs. A.P. Visser
Postbus 20015
2500 EA Den Haag

Directie Begrotingszaken

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen
www.minfin.nl

Ons kenmerk
2021-0000215801

Uw brief (kenmerk)

Datum 2 november 2021
Betreft Bestuurlijke reactie Rapport Zicht op Rijksbezit

Geachte heer Visser

Hierbij bied ik u namens het kabinet de bestuurlijke reactie aan op het rapport Zicht op Rijksbezit. Met belangstelling heb ik kennisgenomen van uw rapport en ik zal dit rapport betrekken in de evaluatie van het verslaggevingsstelsel van de rijksoverheid die momenteel loopt en naar verwachting in het eerste kwartaal van 2022 zal worden aangeboden aan de Tweede Kamer.

Ik onderschrijf volledig de achterliggende doelstelling van uw rapport: het onderzoeken hoe de informatievoorziening aan de Tweede Kamer in begrotingen en verantwoordingen kan worden verbeterd. Dit vanuit ons gezamenlijke doel om het parlement te ondersteunen bij het uitoefenen van het budgetrecht. Hierbij is de belangrijkste vraag welke informatie de gebruiker nodig heeft voor de oordeels- en besluitvorming.

U stelt in uw rapport dat het parlement complete informatie over alle rijksbezittingen nodig heeft om zijn budgetrecht goed te kunnen uitoefenen. Het hebben van een ministeriële of staatsbalans vormt geen onderdeel van de huidige wet- en regelgeving (Comptabiliteitswet 2016). De Comptabiliteitswet is dusdanig ingericht dat het parlement wordt ondersteund in het autoriseren, middels de begrotingen, en het controleren, middels de jaarverslagen, van de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten. Aanvullend hierop worden de materiële vaste activa van agentschappen, zoals Rijksvastgoedbedrijf en SSC-ICT, in de verschillende departementale jaarverslagen verantwoord. Tevens wordt het parlement in de Miljoenennota geïnformeerd over het vermogen, de activa en passiva van de overheid via de overheidsbalans (bijlage 8 in de Miljoenennota 2022).

Onderdeel van de evaluatie van het verslaggevingsstelsel van de rijksoverheid is het onderzoek of aanvullende informatie omtrent materiële activa kan bijdragen aan de oordeels- en besluitvorming van het parlement. Hierbij zal ook aandacht geschonken worden aan de reikwijdte van deze informatie. Het is van belang dat de *baten* van dergelijk inzicht ook in verhouding staan tot de *kosten*. Het verkrijgen én het structureel bijhouden van alle bezittingen van de Rijksoverheid, inclusief de financiële waardering van al deze activa, vraagt een forse inspanning, zowel financieel als voor wat betreft de inzet van mensen. Hierom zal de focus liggen – in lijn met het advies van de Studiegroep Begrotingsruimte – op die

onderdelen van de rijksoverheid waar grote investeringen plaatsvinden. Hier zal naar verwachting de meeste toegevoegde waarde liggen.

Directie Begrotingszaken

Ook geeft u aan dat beter of completer zicht op activa kan bijdragen aan het materieel beheer en besluitvorming binnen departementen. Ik onderschrijf ten volste het belang van de zorg voor het onderhoud en de instandhouding van roerende en onroerende zaken binnen de Rijksoverheid. De huidige wettelijke bepalingen rondom de materiële bedrijfsvoering zien op de doelmatigheid, rechtmatigheid, ordelijkheid en controleerbaarheid van het verwerven, het beheren en het afstoten van materieel. Een (ministeriële) balans wordt in deze bepalingen niet voorgeschreven. Departementen worden dus ook zonder een dergelijke balans geacht een adequate materiële bedrijfsvoering te voeren en inzicht te hebben in de gehele levenscyclus van een product. Uit de door u genoemde rapporten blijkt dat binnen verschillende departementen nog aandachtspunten en (forse) uitdagingen liggen op het gebied van materiële bedrijfsvoering. Er wordt hard gewerkt om deze aandachtspunten op te lossen en om het (kosten-)inzicht te verbeteren. Voorbeelden hiervan zijn:

Ons kenmerk
2021-0000215801

- Het ministerie van Defensie is bezig om de komende jaren stapsgewijs steeds meer inzicht en kosteninformatie te verkrijgen. In dit project komen verschillende initiatieven samen, zoals *life cycle costing* en het voornemen om te komen tot een materiële vaste activa-administratie;
- Het zodanig inrichten van het assetmanagementproces binnen Rijkswaterstaat dat de planning, uitvoering en (financiële) rapportage alle instandhoudingsactiviteiten omvatten. Het proces vereist een informatievoorziening die volledig, uniform en actueel is en die het mogelijk maakt centraal te kunnen sturen;
- Speciale aandacht ligt ook in het inrichten en professionaliseren van het *life cycle management*, vaak ook specifiek gericht voor ICT-projecten. Hiermee wordt een meer systematische aanpak van het beheer van de levenscyclus van een product beoogd, vanaf het ontwerp en ontwikkeling tot de uiteindelijke totstandkoming en afstoting. Dit draagt zowel bij aan de initiële besluitvorming, het onderhoud en de uiteindelijke vervanging.

Naast bovenstaande algemene reactie heb ik van enkele departementen nog verschillende aanvullingen, correcties en wijzigingen op de verschillende ministeriële balansen ontvangen. Deze zal ik u separaat doen toekomen.

Zoals ik in het begin al heb aangegeven zal ik uw bevindingen en aanbevelingen betrekken in de evaluatie naar het verslaggevingsstelsel en ben ook gaarne bereid om hier met u het gesprek over aan te gaan.

Hoogachtend,

de minister van Financiën

W.B. Hoekstra